

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

Art. 409 pr. civ. și legile de ordine publică, de Dorel Dimitrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție*,

secțiunea I: Teodora Dumitrescu—Câmpina cu Ecaterina Dr. Comșa,

Curtea de apel din București, secțiunea I: Ioniță Dinu Soare,

ca tutor, și alții cu societatea petroliferă Româno-Americană.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de S. R.*

Art. 409 pr. civ. și legile de ordine publică

(URMARE)¹⁾

După ce am arătat în numărul precedent care este definiția ordinii publice, urmează să arătăm cum dovedește Vareilles-Sommières că toate legile sunt de ordine publică.

4. *Teote legile interesează ordinea publică* — Societatea civilă sau statul este asociația care se formează între toți indivizii grupați pe un teritoriu, și care are de scop să asigure printr'o acțiune colectivă și disciplinată, condițiile de siguranță și de fericire care nu s'ar putea obține decât foarte greu și încet prin acțiunea individuală și liberă.

Ea unește și coordonează eforturile tuturor membrilor grupului ca să evite relele și să atingă progresele care nu ar putea fi evitate sau stinse altfel.

Toți indivizii care fac parte din societatea civilă au dreptul de a beneficia de această forță

imensă, fiecare din ei fiind un element compozant al ei. Fiecare are dreptul să pretindă ca efortul tuturor să nu fie cheltuit pentru binele unora numai.

Misiunea și puterea suveranului sau legiuito- rului sunt determinate deci de scopul societății și de drepturile asociațiilor. El trebuie prin urmare să disciplineze și să dirijeze forțele grupului pentru a conjura pericolele care amenință pe toți membrii, sau pentru a îndeplini progresele care vor profita tuturor. Fiecare din legile sale trebuie să aibă ca scop final un avantajiu comun tuturor asociațiilor. El ar ieși din rolul său și ar viola statutele societății, dacă ar pune în mișcare puterea sa și forțele asociate numai în profitul unuia sau mai multora din grup. Orce lege care ar fi făcută, nu în vederea unui avantajiu comun tuturor, dar în avantajii special unuia, sau unora, sau mai multora, sau chiar a majorității asociațiilor, ar fi nulă pentru exces de putere și nedemnă de numele de lege: ea n'ar obliga pe nimeni.

Astfel, legea care ar scuti de impozit pe un favorit ar suveranului; cea care ar dubla impozitele în Moldova pentru ca să se degrezeze Muntenia, pe care bunăoară acest suveran o preferă; cea care ar impune ansamblului sau unei categorii de supuși o obligație de îndeplinit numai pentru a satisface plăcerea sau comoditatea câtorva persoane sau unei caste, ar fi legi inice și nule.

1) Vezi *Dreptul* No. 52 din 1910.

Asemenea legi nu pot fi decât opera unor tirani sau a unor oameni fără judecată.

Dar un guvern normal nu face legi decât în vederea unui bine comun tuturor membrilor.

El se poate înșelă asupra mijloacelor de a atinge acest avantaj general, și poate să nu-și atingă ținta, dar totdeauna el a voit și crezut să procure binele comun; toate legile sale, fără excepțiune, sunt făcute în interesul general, și aceasta le și face pe toate respectate și ascultate.

Se întâmplă, e adevărat, adeseori ca legea, în acelaș timp când vizează și procură un bine comun tuturor cetățenilor, singurul lucru care-i explică legitimitatea, să vizeze și să procure un bine special unora dintre asociați. Dar acest bine al unora nu este decât un mijloc de a atinge binele general, singurul scop final al legii. Legea nu are ca rațiune de a fi interesul particular al cetățenilor, mai mult sau mai puțin numeroși, cărora le asigură câteodată înadins un avantaj special și câteodată considerabil: ea este de sigur făcută în interesul tuturor (din cari fac parte și acei câțiva) și le procură tuturor un avantaj care poate fi de natură deosebită, dar care e comun.

Astfel, legea care acordă lista civilă suveranului nu e făcută în interesul particular al suveranului. Ea e făcută în interesul tuturor Românilor: ea are de scop să le procure avantajul comun de a avea un șef al puterii executive, capabil de a reprezenta în mod onorabil țara.

Legea care conferă inamovibilitatea magistraților nu e făcută în interesul particular al magistraților, ci în interesul tuturor Românilor (și al magistraților deci): ea le dă avantajul comun de a avea o justiție independentă și imparțială.

Legea care decernă o recompensă națională unui savant, unui artist, nu are de scop final a procura unui om de valoare un avantaj special; ea urmărește și atinge un scop mai înalt și mai nobil; ea dă tuturor Românilor bunuri de ordin nematerial: satisfacția și onoarea de a practica recunoștință, și crează emulația oamenilor capabili de a deveni și ei binefăcători și mândria țării lor.

Legea care limitează numărul orelor de lucru în fabrici, nu e făcută în interesul particular al

lucrătorilor, ci în interesul comun al tuturor membrilor societății ramânești: suntem toți interesați în adevăr că o parte a populației țării să nu-și piardă sănătatea, vigoarea și puterea sa morală, pe toți ne îngrijește ca un izvor al forțelor vii ale națiunii să nu fie pierdute sau distruse.

Alteori, e foarte adevărat, se întâmplă ca legea să lezeze un interes particular al unor cetățeni; ea le impune un sacrificiu *special*, pe care nu-l suportă și ceilalți asociați, și aceștia zic câteodată, cu drept cuvânt, că legea le e defavorabilă. Nu e însă mai puțin adevărat că ea e totuș făcută într'un interes *general*, într'un interes care e și al celor atinși ca și al celorlalți asociați; ea procură tuturor, deci și lor, un avantaj identic; se întâmplă însă că acest avantaj e plătit de unii mai scump decât de alții, și chiar e plătit de cei dintâiu mai scump decât face *pentru ei*.

Legiuitorul a putut să le impue acest schimb costisitor, de oarece sacrificiul din partea unora eră singurul mijloc de a obține binele comun, și interesul general trebuie să prevaleze asupra interesului particular.

Și dacă își imaginează că au pierdut cu acest schimb, ei o fac, de oarece apreciază greșit și superficial.

Satisfacția unui interes general dă societății o augmentare de forță, de tărie, de prestigiu, de onoare; și acest bun, comun tuturor, foarte prețios, izvor al unor alte avantajii viitoare comune, nu e plătit niciodată prea scump de un supus, atunci cel puțin când nu eră posibil de obținut altfel.

Exemplu. Legea care pentru construcția unei căi ferate, mă expropriează din casa părintească, îmi cauzează un sacrificiu dureros. Indemnitatea ce primesc în schimb nu înlocuește valoarea de afecție ce aveam pentru mine această casă, nici fericirea ce resimțeam de a trăi în acel loc. Totuș legea nu e făcută în vederea unui interes de care eu sunt străin. Voiu uză ca și ceilalți de noua cale ferată; voiu beneficia de debușeurile ce deschide comerțului și agriculturii; mă voiu folosi de creșterea de prosperitate și de mărire ce va rezultă pentru țara mea.

Alt exemplu. Legea care impune serviciul militar tuturor tinerilor robuști ai țării e mult mai oneroasă pentru ei decât pentru restul asociațiilor; ea le ia libertatea, munca, familia și poate viața. Dar le aduce acelaș beneficiu inapreciabil ca și celorlalți supuși: independența, siguranța, demnitatea, gloria țării...

Raționamentul deci și observațiunea sunt de acord pentru a atestă că toate legile sunt făcute în vederea binelui comun sau general, sau, în alți termeni, interesează ordinea publică.

5. *Distincția între legile de ordine publică și cele de interes privat făcute de autori, nu are nici un temei.* Dacă lucrurile stau așa, ia să vedem care sunt legile cărora toți autorii moderni le zic că nu sunt legi de ordine publică, care sunt legile care după ei nu sunt făcute în interesul general?

Autorii cei mai de seamă se declară neputincioși să le cuprindă într'o formulă generală, să semnaleze un caracter, o trăsătură comună care să le distingă de celelalte, într'un cuvânt, să dea un criteriu care să permită a le recunoaște. Nici legiuitorul, nici doctrina, zic Aubry et Rau, nu procură un criteriu cu ajutorul căruia să se poată determina în mod sigur care sunt legile care trebuiesc considerate ca interesând ordinea publică, și prin urmare care sunt legile care nu o interesează. Aceste lucruri se simt mai mult decât se definesc, zice Mourlon.

Ei își justifică neputința prin dificultatea sau chiar imposibilitatea de a defini ordinea publică.

Ei fac însă, după cum foarte bine zice Vareilles-Sommières, o confuziune. Nu ordinea publică e greu sau imposibil de definit. Ordinea publică e binele comun, e interesul *general*, adică al tuturor, și această definiție o dau chiar ei adeseori.

Ceeace e imposibil, pentru ei și pentru toți, este de a indica legile de ordine publică *considerate ca o grupă aparte de legi* și de a indica și legile care nu sunt de ordine publică.

Aceste două specii de legi nu pot fi indicate, pentru bunul motiv că nu există și nu pot exista.

Imposibilitatea de a le distinge ar fi trebuit prin ea însăș să deschidă ochii jurisconsultilor și să-i avertizeze că diviziunea este falșă, contra

naturei, contra rațiunei, și că trebuie respinsă.

Ei o mențineau totuș, dar însărcinau jurisprudența ca să distingă cele două feluri de legi.

Cum va face oare jurisprudența separațiunea pe care maestrul gândirii se declară neputincios a o face? Se pare că judecătorii vor trebui să se lase conduși de instinct, ceeace e foarte umilitor pentru oameni, și mai ales pentru savanții magistrați, și ceeace ni se pare foarte îngrijitor pentru uniformitatea clasificărilor. Se pretinde, e adevărat, că instinctul e infailibil. Dar al nostru, zice Vareilles-Sommières, ne spune, mai înainte de orice raționament, că toate legile sunt de ordine publică. Ce va spune instinctul fiecărui judecător. Autorii își spală mâinile și conștiința lor juridică e liniștită.

După aceste constatări generale, Vareilles-Sommières trece la detalii și ia în parte definițiunile date de diverșii autori. Demolombe, Beudant, Marcadé dau indicația următoare a legilor care nu sunt de ordine publică: «legi care au de scop interesul particular și relativ al indivizilor, într'un cuvânt interesul privat; legi care nu se inspiră decât de un interes individual; legi în care legiuitorul se ocupă numai de interesul privat al persoanelor». Vareilles-Sommières dovedește echivocul acestor formule: legi în interesul particular al câtorva indivizi nu există (afară de legile unui nebun sau ale unui tiran, care nu merită numele de legi, nefiind bazate pe rațiune și justiție), iar legile care ar fi în interesul particular al tuturor indivizilor, sunt în realitate legi de interes general.

Alții zic că legile de ordine publică sunt «acele care au de obiect interesul social, iar legi care nu sunt de ordine publică, sunt acele care au de obiect interesul indivizilor»; formula lor e greșită, căci ei disting societatea ca o entitate vagă, ca o ființă distinctă de membrii care o compun, pe când în realitate societatea nu este decât ansamblul membrilor, și ceeace interesează societatea, interesează pe indivizii care o compun, precum ceeace interesează pe asociați, e deopotrivă în interesul societății, fiindcă societatea e ansamblul asociațiilor și asociații sunt societatea.

Alții dau, pentru a desemna în mod direct

legile de ordine publică, și în mod indirect pe acele de ordine privată, această indicație pe cât de clară pe atât de juridică: «legile de ordine publică sunt acele care fixează bazele fundamentale pe care organizația societății este așezată». Și Vareilles-Sommières îi ia în răs, arătând că pentru a deduce de aci indicațiunea legilor care nu sunt de ordine publică, ar trebui ales între următoarele propozițiuni: sunt legile care fixează bazele societății care nu sunt fundamentale; sunt legile care fixează bazele pe care societatea nu este așezată; sunt legile care nu fixează nici o bază; sau în fine poate sunt legile care ridică pe baze restul edificiului, care regulează «organizarea» care e «așezată pe baze».

Vareilles-Sommières mai arată cum asupra acestei materii, ideile cele mai puțin precise, mai incoherente și contradictorii se găsesc la Laurent; și în fine examinează un studiu foarte important publicat de Alglave în 1868 în *Revue pratique*, care însă nu reușește a introduce în chestiunea noastră lumină și claritate. Dar toată această critică a autorilor moderni, căreia Vareilles-Sommières consacră vre-o 35 pagini (pag. 20—52), trebuie citită căci e plină de bun simț și scântee-toare de talent.

E ușor de înțeles, după cele ce preced, pentru ce autorii moderni zic de Vareilles-Sommières că împinge originalitatea la culme.

6. *Imposibilitatea de a se cită legi care nu sunt de ordin publică.* Dacă autorii nu convin asupra definițiunei legilor de ordine publică și celor ce nu sunt de ordine publică, poate că pe cale de enumerare vor putea indica care sunt legile care nu sunt de ordine publică. Ei bine, nici aci nu sunt mai fericiți. E inutil a se reproduce lista legilor de ordin privat, ea e foarte lungă, coprinde $\frac{2}{3}$ din codul civil, $\frac{3}{4}$ din codul de comerț, $\frac{1}{2}$ din cel de procedură, etc.

Vareilles-Sommières alege însă o clasă de asemenea legi, care sunt prin excelență, după avizul general al autorilor, legi străine ordinii publice, și pe care autorii le prezintă ca tip al legilor de simplu interes privat, clasa legilor *supletive* a voinței părților contractante, adică legile care, în contracte, regulează punctele pe care părțile nu le-au pre-

văzut, legile care nu se aplică decât în lipsa voinței exprimate a contractanților. Exemplu: legea care decide că, dacă vânzătorul și cumpărătorul nu au hotărât ei singuri consecința evicțiunii, vânzătorul e ținut la garanție. Și dovedește că toate legile supletive sunt legi care dau satisfacție interesului general, care sunt profitabile tuturor membrilor societății, fără excepție, care procură binele comun, ordinea publică.

Trebuie, în adevăr, zice dânsul, ca chestiunile pe care părțile, ele însăși, nu le-au prevăzut în contract, să primească o soluțiune și o soluțiune justă.

Dacă legiuitorul nu le-ar tranșa odată pentru totdeauna, părțile, căutând a trage fiecare cel mai mare avantaj posibil din contractul încheiat, nu ar cădea de acord asupra soluțiunei: contestație inevitabilă, proces sigur. Tribunalele ar da hotărâri de speță, care nu ar descuraja pe nimeni de speranța de a câștiga pe baza unei convenții de acelaș fel, în conținutul căreia nu s'ar spune nimic despre acest punct.

Legile supletive mai procură contractanților un alt serviciu imens. Ele îi dispensează de a se sforța pentru a prevedea și a spune totul. Particularii știu că există în legislație reguli meditate adânc, reguli echitabile pentru toate cazurile care se vor prezintă. Ei pot trata în deplină confiență și pe scurt, fără să aibă să sufere de ignoranța lor, fără să se expue la riscul de a exprima într'un limbajiu improvizat și neexperimentat poate contrariul gândirei lor. Ei bine, în lipsă de legi supletive, pentru a evita lacunele și obscuritățile, ei s'ar găsi în necesitatea de a recurge la serviciile costisitoare ale unui specialist. Și cu concursul acestuia, ar trebui în fiecare contract, să reguleze în detaliu chestiunea culpei, a riscurilor, a daunelor-interese, a modului de plată. Fiecare contract ar deveni un mic volum de hârtie timbrată, și această redacțiune lungă ar deschide discordiei tot atâtea pașagii câte i-ar închide pe dealtă parte.

Legile supletive scutesc deci pe părți de procese după contract, și de sforțări, cheltueli, timp și neliniște înainte de contract.

Prin aceasta, ele dau satisfacție la interese

generale, căci *toți* indivizii contractează sau pot cãtractã.

Adãogați cã ușurează în mod simțitor sarcina tribunalelor, și cã le evită agitațiuni și contradicțiuni.

Adãogați cã contribuie într'o măsurã destul de largã, sã protejeze în mod simultan și fãrã întreprupere pe *toți* membrii societãței, chiar acei cari de fapt nu sunt în legãturile de contract, de tulburarea pe care multiplicitatea certurilor și a greutãților ar aduce-o activitãței, prosperitãței și ușurinței vieței în societate.

Legea, care în lipsã de clauze contrarii, obligã pe vânzãtor la garanție, procurã toate aceste binefaceri generale societãței. Soluțiunea pe care o dã e justã și raționalã. *Toți* cumpãrãtorii profitã imediat, și *toți* membrii societãței pot fi la rândul lor cumpãrãtori. Ea previne o sumã de procese. Ea contribuie sã asigure domnia justiției și o pãcei, care sunt primele rațiuni de a fi ale unui stat.

Ea este o regulã bunã de drept: or, o bunã regulã de drept e cel puțin tot atãt de utilã societãței cât o șosea bunã.

Ar fi foarte ușor de a arãtã cã și toate celelalte legi pe care autorii le clasează printre legile care nu sunt de ordine publicã, interesează în realitate aceastã ordine publicã.

Iatã deci un punct sigur. Autorii nu pot nici prin definiție generalã, nici prin raționament, nici prin indicațiune individualã, sã ne arate legi, sau grupuri de legi strãine de ordinea publicã. Aceastã demonstrație indirectã confirmã demonstrația directã fãcutã mai sus (No. 4). E afarã de îndoialã cã toate legile interesează ordinea publicã.

(Va urmã).

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 18 Iunie 1910

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Teodora Dumitrescu-Câmpina cu Ecathrina Dr. Comșa

PRESĂ — FAPTE ȘI DELICTE COMISE PRIN PRESĂ. — CÂND SUNT DE COMPETENȚA CURȚILOR CU JURAȚI. — PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — VIOLAREA ACESTUI DREPT. — COMPETENȚA INSTANȚELOR ORDINARE. — ART. 24 ȘI 105 DIN CONSTITUȚIE.

Din cuprinsul art. 24 și 105 din Constituțiune,

rezultã cã nu toate faptele și delictete comise prin presã sunt date în judecata juriului, ci numai acelea prin care în mod abuziv se manifestează o idee sau o opiniune.

Astfel, faptul cã într'un ziar sau revistã se copiazã niște rețete dintr'o carte oarecare, nu constituie manifestarea în mod abuziv a unei opiniuni pe calea presei, care sã fie de competența Curței cu jurați, ci constituie o violare a dreptului de proprietate literarã, care are a fi judecatã de instanțele ordinare, conform dreptului comun.

No. 370. — Respins, ca nefondat, recursul fãcut de Teodora Dumitrescu-Câmpina, contra deciziunii Curței de apel din București, secți I, cu No. 26 din 1909, datã în proces cu Ecaterina Dr. Comșa.

S'au ascultat: d-nii avocați P. Borș, Take Ionescu și Stelian Popescu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați D. Comșa și M. Oprescu, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului I de casare:

I. «Violarea art. 105 din Constituție, incompetență de ordine publicã.

«In adevãr, dupã dispozițiunile art. 105 din Constituție, Curtea cu jurați este singura instanță competentã ca sã judece orce acțiune, fie civilã, fie penalã, care rezultã din fapte și delictete de presã. In cazul de față se cere dela mine, proprietara gazetei *Universul*, sã plãtesc daune, pentrucã în jurnalul meu se publicase din când în când pasage scoase din cartea de bucate a d-nei Comșa. Faptul ce mi-se imputã, dacã ar fi fost adevãrat, nu puteã constitui decãt un delict de presã, și ca atare de competența Curței cu jurați a-l judecã, iar nu al instanțelor ordinare, și Curtea respingând cererea mea de a-și declinã competența, a violat art. 105 din Constituțiune».

Având în vedere cã, prin decizia supusã recursului, Curtea de apel a condamnat pe recurentã, în calitate de proprietara ziarului «*Universul*», sã plãteascã intimatei daune-interese, pentru faptul cã prin acel ziar a publicat în anul 1905 mai multe rețete de bucate din cartea intitulatã «*Buna menagerã*», proprietatea intimei, fãrã autorizația acesteia;

Considerând cã se constatã cã înaintea Curței de apel, recurenta a invocat necompetența instanțelor ordinare de a judecã acțiunea intentatã de intimatã, de oarece fiind vorba de un fapt de presã, numai comisia juraților este competentã, conform art. 105 din Constituție, sã judece și sã se pronunțe asupra daunelor-interese și asupra quantumului lor;

Cã, Curtea de apel a respins acest incident de necompetență, pentru motivul cã faptul pentru care recurenta este chematã în judecatã, nu constituie un delict de presã în sensul art. 105 din Constituție, de cãderea juriului, de oarece nu conține manifestarea vre unei opiniuni pe calea presei, ci este numai o simplã lucrare materialã,

de copiere și retipărire, ceea ce constituie o violare a dreptului de proprietate literară, de competența instanțelor judecătorești ordinare;

Considerând că art. 24 din Constituția revizuită în anul 1884, garantează tuturor libertatea de a comunica și publică ideile și opiniunile lor prin graiu, prin scris și prin presă, fiecare fiind răspunzător de abuzul acestor libertăți în cazurile determinate prin codicele penal;

Că, art. 105 din aceeași constituție prevede că juriul este statornicit în toate materiile criminale și pentru delictele politice și de presă; că acțiunea pentru daune-interese rezultând din faptele și delictele de presă, nu se poate intentă decât înaintea aceleiași jurisdicțiuni, și că numai comisia juraților va judecă și pronunță asupra daunelor interese, și asupra quantumului lor;

Considerând că, din aceste dispozițiuni de lege, rezultă că nu toate faptele și delictele comise prin presă sunt date în judecata juriului, ci numai acelea prin care în mod abuziv se manifestează o idee sau o opinie;

Că, în adevăr, prin articolele sus menționate, Constituția, care a avut de scop să lase o mai mare libertate gândirii și manifestățiunii, nu a înțeles să ia din competența instanțelor judiciare ordinare și să defere judecării juriului decât acele fapte comise pe calea presei, prin care în mod abuziv s'ar manifesta vre-o idee sau opinie, nefiind garantată de art. 24 din Constituție decât libertatea comunicării și publicării ideilor și opiniunilor;

Considerând că, în speță, recurenta, prin faptul că a copiat și retipărit niște rețete din cartea intimă, nu însemnează că și-a manifestat vre-o opinie pe calea presei în înțelesul art. 24 citat;

Că, acest fapt constituie o violare a dreptului de proprietate literară, care rămâne să fie judecat de instanțele ordinare, conform regulilor dreptului comun;

Că, prin urmare, Curtea de apel, nu a violat art. 105 din Constituție, cum se susține prin motivul de recurs, când s'a declarat competente să judece acest fapt și să fixeze quantumul daunelor-interese;

Că, astfel fiind, recursul este nefondat ¹⁾.

Pentru aceste motive, respinge:

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 27 Martie 1910

Președinta d-lui Em. Anastasiu, președinte

Ioniță Dinu Soare, ca tutor, și alții cu Societatea petroliferă Româno-Americană

CONCESIUNI PETROLIFERE.—TUTORI—CONSILIU DE FAMILIE.—AUTORIZALE.—ART. 16 DIN LEGEA PENTRU CONSOLIDAREA CONCESIUNILOR PETROLIFERE DELA 1904.

CONCESIUNI PETROLIFERE.—PROPRIETARI ÎN INDIVIZIUNE.—OPOZABILITATEA CONCESIUNII.—ART. 12 DIN LEGEA PENTRU CONSOLIDAREA TERENURILOR PETROLIFERE DELA 1904.

1° Dispozițiunile art. 16 din legea pentru con-

¹⁾ Celelalte motive au fost respinse ca fiind relative la chestiuni de fapt și de apreciere.

solidarea concesiunilor petrolifere dela 1904, aplicându-se cu putere retroactivă, urmează că concesiunile făcute de tutori chiar înainte de această dată, sub imperiul vechei legi dela 1900, nu sunt valide dacă aceștia n'au avut autorizația consiliului de familie pentru a concesiona terenurile petrolifere.

2° Deși art. 12 din legea pentru consolidarea concesiunilor petrolifere din 1904, pentru a garantă pe concesionar și a-l protege contra incertitudinii proprietății țărănești, declară concesia acordată de valabilă și opozabilă tuturor coproprietarilor unui teren indiviz, totuși această regulă de excepție la dreptul comun nu se aplică decât în cazul când proprietarul a încheiat concesiunea numai cu parte din proprietarii indiviși, nu și când concesionarul a încheiat actul cu toți coproprietarii în indiviziune, de oarece legiuitorul a voit să-l proteagă numai contra incertitudinii proprietății, nu și contra lipsei sale de prevedere ca actul să fie investit cu toate formele prevăzute de lege.

No. 44.— Ioniță Dinu Soare, ca tutor și alții, au făcut apel contra hotărârii No. 39 din 1909 a comisiunii pentru consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere din Prahova, dată în proces cu Societatea Româno-Americană.

S'au ascultat: d-l avocat V. C. Stoicescu, în desvoltarea motivelor de apel; d-l avocat A. Lorentz, în combateri; d-l procuror Al. Nicolau, în concluziuni.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Ioniță Dinu Soare, ca tutor, și alții, în contra sentinței comisiunii de consolidare din județul Prahova, No. 39 din 1909;

Având în vedere că din aceste acte și concluziuni se constată că murind în 1896 Dinu Soare din Moreni și rămânând de pe urma lui mai mulți copii minori și unul major Ioniță Dinu Soare, acesta împreună cu mama lui Anica Dinu Soare, tutoarea legală a copiilor minori, au concedat prin actul autentificat la tribunalul Prahova sub No. 791 din 1900 și transcris sub No. 596 din 1900, societății Speranța șeșe bucăți de teren rămase de la autorul lor Dinu Soare, concesiune care a fost transcrisă apoi la societatea Speranța prin actul autentificat de tribunalul Ilfov la No. 3238 din 1908 și transcris la tribunalul Prahova sub No. 564 din 1908 societății Româno-Americane, intimata de azi;

Că, cerându-se de această societate la 29 Aprilie 1909 consolidarea mai multor terenuri petrolifere între care și a celor șeșe specificate mai sus, se ridică la consolidarea acestora din urmă la 29 și 30 Mai același an contestație din partea moștenitorilor lui Dinu Soare, care la e-

poca concesiunii, 10 Martie 1900 erau minori și reprezentați prin tutearea lor Anica Dinu Soare, iar azi parte cum sunt Floarea și Dragomir tot minori reprezentați prin tutorele și fratele lor mai mare Ioniță Dinu Soare, și parte cum sunt Gheorghe Dinu Soare, Chiriță Dinu Soare și Maria G. Mateiu deveniți majori, contestațiuni cari au fost respinse de comisiunea de consolidare;

Având în vedere că acestea fiind faptele, apelanții au susținut și azi în apel ca și în contestație că concesiunea acordată de mama lor Anica Dinu Soare, pe timp de 15 ani, prin actul menționat mai sus societății Speranța și transmisă de aceasta societății Româno-Americane, era nulă de oarece lucrând ca tutoare nu a avut autorizarea consiliului de familie cum prescrie art. 16 din legea pentru consolidarea concesiunilor petrolifere;

Având în vedere că, deși o asemenea formalitate nu era cerută pentru tutoare la 1900 când s'a încheiat actul, pentru că concesiunea era privită atunci ca o încheiere, însă actul nu poate fi socotit azi sub imperiul legii din 1904, sub care se continuă concesiunea, ca valabil, pentru că această lege prin art. 16 spune categoric: «și să fi avut în trecut tutorel concesiionant avizul favorabil al consiliului de familie»;

Că nu se poate susține că termenii «sau să fi fost în trecut» din art. 16 al. I, ar fi fost intercalați din inadvertență, pentru că din modul cum au fost întrebuințați în opoziție cu termenii «și să fie pe viitor» se arată în deajuns intenția legiuitorului de a fi tratat prin acel alineat nu numai de situațiunea concesiilor viitoare, dar și a celor din trecut și pe lângă aceasta pentru că prezența lor în citatul articol care dau legii un efect retroactiv se explică și în rațiune întru cât legiuitorul cel nou a schimbat și natura dreptului de concesiune în viitor, l'a făcut real mobilier, și nu numai atât, a mărit și durata concesiunii pentru că de unde anterior legii o asemenea concesiune nu poate să fie făcută în ce privește pe incapabili potrivit art. 1268 și 1419 cod. civil pe mai mult de cinci ani și era reducibilă la această durată, posterior ei durata concesiunii se putea prelungi până la 20 ani;

Considerând dar că formalitatea autorizării consiliului de familie fiind necesară pentru validitatea concesiunii de față, întru cât durata ei se continue sub imperiul legii celei noi, motivul de contestație și apel se găsește fundat;

Având în vedere că față cu motivul lipsei de autorizare invocat de apelanți și fundat în drept, societatea Româno-Americană a obiectat că ea nu se prevalează de concesiunea acordată de tutearea Anica Dinu Soare, ci de cea acordată prin același act de Ioniță Dinu Soare, ca proprietar indiviz cu minorii frații lui pe cele șase bucăți de teren cedate, concesiune care potrivit art. 12 din legea din 9 Maiu 1904 pentru consolidarea concesiunilor petrolifere este valabilă și opozabilă și minorilor;

Având în vedere că legiuitorul din 9 Maiu 1904 în scop de a atrage capitalurile străine și a da un mai mare avânt industriei petrolifere, a creat în favorarea concesiionarului, pentru a-l protege contra incertitudinii proprietății țărănești, o serie de dispozițiuni de excepție la dreptul comun, între care și cea din art. 12, care se exprimă astfel: «Concesiunile acordate prin acte transcrise cu cel puțin un an înainte de promulgarea acestei legi de către parte din proprietarii indiviși unui teren sau de către parte din moșneni, formând cete, sau de către parte din locuitorii improprietăriți dar neimpărțiți, sunt valabile și li se aplică în totul dispozițiile acestei legi, dacă cel puțin cu trei luni înainte de promulgarea acestei legi cei interesați nu-și vor fi formulat contra concesiionarului pretențiunile lor pe cale judecătorească»;

Având în vedere că, deși în art. 12 se zice că o concesiune acordată de parte din proprietarii indiviși este valabilă și opozabilă tuturilor coproprietarilor terenului concedat și prin urmare s'ar putea susține și celor minori, întru cât textul nu distinge, totuși această regulă de excepție la dreptul comun nu poate fi aplicabilă în speță, întru cât în cazul nostru nu există rațiunea care a prezidat la alcătuirea art. 12 și care a fost garantarea concesiionarului care în neștiință și neposibilitate de control, ia concesiunea numai de la parte din proprietarii indiviși.

Că, nu există în cazul nostru aceiași rațiune, este că societatea Speranța, autoarea societății Româno-Americane, nu a încheiat actul numai cu parte din proprietarii indiviși și anume numai cu Ioniță Dinu Soare, ca să poată susține că a fost یشانă sau surprinsă în credința ei asupra tuturor ce ar mai avea vre-un drept asupra terenului concedat și să reclame astfel ca legea să o proteagă în contra incertitudinii în care s'a găsit, ci a încheiat, cum s'a arătat mai sus, cu toți coproprietarii indiviși, atât cu majorul Ioniță Dinu Soare, cât și cu minorii reprezentați prin tutearea lor legală Anica Dinu Soare și în aceste condițiuni nu poate să invoace și să se folosească de dispozițiunile de excepțiune din art. 12 din lege, pentru că nu se găsește în situația prevăzută de acest articol;

Că, a da acestui articol aplicațiunea pretinsă de intimat și anume și la cazul când concesiionarul a încheiat actul cu toți coproprietarii indiviși, ar fi a-i da o întindere în afară de spiritul legii, care a voit să-l proteagă numai contra incertitudinii proprietății, iar nu și lipsei sale de neprevvedere ca actul să fie încheiat cu toate formele prevăzute de lege mai cu seamă când aceste forme erau luate în favorarea minorilor pentru care legiuitorul cel nou a avut prin art. 16 o egală sollicitudine;

Având în vedere că societatea Româno-Americană neputând în condițiunile în care a fost luată concesiunea de autoarea ei, societatea Speranța, să se prevaleze de dispozițiunile de excepție din art. 12 care prevede numai cazul când se încheie actul cu o parte din proprietarii

indivizi, concesiunea luată dela Ioniță Dinu Soare nu poate să-i confere, cum s'a pretins, dreptul asupra tuturilor terenurilor concesionate și stăpânite indiviz și nici chiar asupra părții acestuia, întru cât de o parte lipsește consimțământul valabil a celorlalți coproprietari indivizi și de altă parte nici nu este determinată și aleasă;

Că dar obiecțiunea ridicată de intimată că concesiunea lui Ioniță Dinu Soare s'ar menține pentru tot fiind nefundată, urmează a admite apelul, a reformă sentința comisiunii de consolidare, a admite contestația și respinge cererea de consolidare.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul.

Semnați: C. Sărățeanu, G. Flaișten, St. Urlățeanu.

Opiniune

Având în vedere că în fapt din lucrările aflate la dosar se stabilește că în anul 1896 atât episcopul de azi, Ioniță Dinu Soare, care era major, personal cât și mama sa Anica Dinu Soare fostă tutoare a celorlalți frați ai săi minori, concediază șese bucăți de teren petrolifer societății «Speranța» care la rândul său în anul 1908 transmite această cociune societății Româno-Americane intimată de azi;

Având în vedere că acestea fiind faptele, cesiunea dedusă justiției este de a se ști dacă o cociune făcută de un major în concurență cu un minor atunci când ei se aflau în indiviziune poate ori nu fi valabilă;

Considerând că, în teză generală, conform dispozițiilor art. 16 din legea pentru regularea și consolidarea drepturilor de a exploata petrol, cociunile făcute de tutori în numele minorilor nu sunt valabile dacă nu se obține în prealabil un avis favorabil al consiliului de familie și omologarea tribunalului;

Conziderând însă dispozițiile art. 12 ale aceleași legi care declară formal că cociunea acordată de proprietarul major al unui teren indiviz este cu totul valabilă, neavând coproprietarii indivizi alt drept de cât numai la redevență (art. 14 din lege);

Considerând că această măsură legală, excepțiune la dreptul comun — isvorâtă dintr'o necesitate imperioasă, garantarea capitalurilor introduse în țară, trebuie a fi respectată chiar atunci când între comproprietarii indivizi s'ar afla minori — căci numai astfel ea ar deveni eficace și scopul legiuitorului atins, nefiind nici o rațiune de a distinge;

Pentru aceste motive, suntem de părere a se respinge apelul.

Semnați: Em. Anastasiu, G. A. Mavrus.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN BRUXELLES

— 11 Aprilie 1909 —

CONSILIU JUDICIAR. — CUMPĂRAREA BUNURILOR RISIPITORULUI. — NULITATE. — ART. 1596 C. FR. (1308 C. CIV. ROMÂN).

Consiliul judiciar nu poate, sub pedeapsă de nulitate a achiziției sale, să cumpere un imobil aparținând risipitorului pe care trebuie să-l asiste.

(Din la Flandre judiciaire).

Observație. — Chestunea judecată de Curtea din Bruxelles, prin decizia a cărui sumariu s'a reproduș mai sus, este controversată. Curtea din Bruxelles persistă asupra acestui punct în vechea sa jurisprudență. V. Sirey, 88, 4. 13.

Părerea contrară este însă, în genere, admisă, pentru că incapacitățile sunt de drept strict, și art. 1308 nu vorbește de consiliul judiciar. Vezi D. Alexandresco, tom. II, pag. 738 (ed. 2-a) și tom. VIII, pag. 602, precum și numeroasele autorități citate acolo.

Aceeaș controversă există în privința curatorului minorului emancipat, consiliului îngrijitor rânduit mamei conform art. 345 C. civ., etc. S. R.

CURTEA DE APEL DIN CHAMBÉRY

— 17 Martie 1909 —

COPII NATURALI. — FĂGĂDUINȚA TATĂLUI NATURAL DE A-I CREȘTE ȘI ALIMENTA. — VALIDITATE.

Făgăduința de a-și crește și alimenta copilul, luată de un tată natural, este licită și poate produce efecte juridice.

(Din D. P. 1909. 2. 263).

Observație. — Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. În adevăr, obligația luată de către un tată natural de a-și crește și alimenta copilul său, fie chiar printr'un act sub semnătură privată, este validă și poate face obiectul unei acțiuni în justiție, întrucât ea tinde la despăgubirea prejudiciului cauzat prin delictul sau quasi-delictul său. Vezi în acest sens, Trib., C. Iași și Cas. rom. (Afacerea Tzony-Costandache), *Cr. judiciar* din 1900, No. 12 și din 1901, No. 29; Bult. Cas. 1900, pg. 1442; Trib. Tarbes, *Pand. Périod.* 1900. 2. 15 și *Cr. judiciar* din 1900, No. 27; Trib. Corbeil, *Dreptul* din 1882, No. 62, precum și multe alte autorități citate de d-l D. Alexandresco, tom. II, p. 357, nota 3. S. R.